

Eesti Loodusmuuseumi keskkonnahariduslik õppeprogramm

Nimetus **AASTARING METSAS (I, II klass)**

Sisu lühikirjeldus

Keskkonnahariduslikus õppeprogrammis tutvustatakse kodumaiste loomade ja taimede elu ning kohastumusi erinevatel aastaegadel. Sisse tuuakse ka elurikkuse, fotosünteesi ja toiduahela mõisted. Läbi jutustatud lugude, mõistatuste, küsimuste ja mängude õpivad lapsed arutlema ja üldistusi tegema. Aastaaegade tegevuskeskustes katsuvad lapsed topiseid, uurivad herbaarlehti, linnupesi ja mune, päris putukaid ja sipelgapesa mulaaži.

Tund kestab 60 minutit ja viiakse läbi kooli ruumides.

Kõik vajalikud õppevahendid tagab loodusmuuseum.

Sihtrühm: I, II klass

Õppekeel: eesti keel

Grupi suurus: 20 - 30 õpilast

Kestus: 60 min

Toimumise aeg: aastaringselt

Õppekeskkond

Õppeprogramm toimub klassiruumis või kooli saalis. Programmis kasutatakse materjale loodusmuuseumi õppekogudest (herbaarlehed, rähni keele ja sipelgapesa mulaaž, erinevad linnupesad) ning spetsiaalselt selle programmi jaoks tehtud ja kogutud materjale (loomanahkade komplekt, suur-kirjurähni ja metsnugise topised, rähni munade mulaažid, sinilille seemned ja päris sipelgad luubiga uurimiseks). Kogu programm on jagatud neljaks osaks - iga aastaaeg eraldi keskusena.

Eesmärgid

Eesti Loodusmuuseumi õppeprogrammis “Aastaring metsas” osalenud õpilane:

- 1) tutvub mänguliselt, kasutades erinevaid meeli, mitme looma- ja taimeriigi esindajaga ja väärtustab elurikkust;
- 2) mõistab looduses toimuvaid protsesse ning inimese mõju loodusele;
- 3) huvi looduse vastu on suurenenud, käitub looduses vastutustundlikumalt;
- 4) kasutab oma loovust ja fantaasiat tegevustes ning ülesannete lahendamisel;
- 5) on paranenud rühma- ja paaristöo oskused.

Seos õppekavaga

Programm vastab **riiklikule õppekavale**:

1. loodusõpetus I kooliaste: 1.4 Loodusainete lõiming teiste ainevaldkondadega (eesti keel, matemaatika, kunstained, kehaline kasvatus); 2.1.4.2 Aastaajad, 2.1.4.7. Organismide rühmad ja kooselu;
- 2) läbiv teema: keskkond ja jätkusuutlik areng; väärtused ja kõlblus.

Sisu ja metoodika

Programm on jagatud kolme ossa:

1. Sissejuhatus (10 min)

Programmi sissejuhatavas osas toimub lühike tutvumismäng, kus kõik õpilased saavad sõna. Arutame üheskoos, mis erinevatel aastaegadel looduses toimub, kuidas see loomi ja taimi mõjutab ja mida nad teevad, et hakkama saada. Sissejuhatava osa lõpus saab iga õpilane endale erineva looma pildiga kaelasildi, mille abil toimub järgmises tegevuspesas mäng: toitumise järgi gruppidesse jagunemine.

2. Töö erinevates tegevuspesades (4 x 10 min)

Tunni järgnevas osas liigume kogu rühmaga esimesse tegevuspesa (kevad) ja tutvume sinilill Siiriga. Kuulame lugu Siiri elust ning sinilille häält - see on vaikuse hääl. Tutvume sinilille herbaarlehtedega ja vaatleme luubiga tema seemneid. Õpetame, kuidas luubiga vaadata. Arutleme õpilastega, milleks taimedele erinevaid osi vaja on, nimetades ka

fotosünteesi. Mõistatame koos tuntud vanasõna tähendust. Siis jagunevad lapsed gruppidesse vastavalt kaelas olevatele piltidele, millel on punased ja rohelised paelad. Toimub arutelu, mida piltidel olevad loomad söövad. Sellest järel dame, et on loomtoidulised ja taimtoidulised loomad ning mõned on ka segatoidulised. Siit edasi jõuame toiduahelani, millest lihtsustatult räägime. Tutvustame lastele ka elurikkuse teemat, ärgitades neid (küsimusi esitades) kaasa mõtlema.

Teises pesas (suvi) saavad õpilased kuulata lugu kuklane Kustist ja teha kaasa sipelgate jalgade sahinat. Piltide abil arutleme sipelgate kehaehituse, eluringi ja eluolu üle. Lapsed saavad nimetada, millised tööd on sarnased, mida tehakse inimeste kodudes ja sipelgapesas. Vaatleme sipelgapesa mulaaži ja uurime luubiga päris sipelgaid. Lahendame ühe mõistatuse.

Pärast mõistatuse lahendamist meisterdavad õpilased paaristööna looduslikust materjalist sipelga. Paaridesse jagunemine toimub arvude loendamise abil, millega lõimime oma programmi ka matemaatika.

Kolmandas pesas (sügis) jätkub aastaringi lugu rähn Ruudiga. Õpilased saavad vaadata erinevaid linnupesi ja katsuda rähni topist ja mune. Vaatleme koos rähni keelt ja “söödud” käbisid. Kuulame tema häälotsusi ning püüame neid järele teha. Mõistatame jälle ühe mõistatuse.

Järgneb mäng kahes grupis: pane paarid kokku (pildid, kaks erinevat varianti). Lapsed lahendavad mängu ülesande kahes grupis ning esitlevad oma tulemusi teisele grupile.

Neljandas pesas (talv) lõpetab aastaegade loo nugis Nora. Vaatleme erinevaid loomanahku ja püüame ära arvata, kellele need kuulusid, suunates õpilasi küsimusi

esitama. Kuulame nugise häälotsusi ja proovime neid järele aimata. Arutleme, mida võiks tähendada järgnev vanasõna. Lõpetuseks saavad kõik topisele pai teha.

3. Kokkuvõtte ja tagasisidering ning kuuldu kinnistamine mängu abil (10 min).

Õppeprogrammi lõpetab õpilaste loovust arendav tagasiside mäng, millega kinnistatakse varem kuuldut-nähtut.

Juhendajad

Ly Vetik, Eesti Loodusmuuseumi pedagoog, loodusteaduslik kõrgharidus

Margret Põllu, Loodusmuuseumi loodusringi juhendaja, kasvatusteaduslik kõrgharidus

Katrin Klesment, Loodusmuuseumi loodusringi juhendaja, psühholoogia ja sotsiaalpedagoogika kõrgharidus, Luua Metsanduskooli retkejuhi kutseharidus

Ootused õpetajale

Klassi õpetajalt oodatakse enne programmi läbiviimist lühikest tutvustust õpilastele: mis hakkab toimuma ja õppetegevuse toetamist tunni ajal.

Tagasiside

Õpilastelt saadakse tagasiside tunni lõpus kaelasiltide tagasipanekul korvi. Igaüks saab öelda, mis meelde jäi, kuid ei tohi korrata eelnevalt öeldut (laps peab teisi kuulama). Juhendajad aitavad erinevate piltide ja sõnadega programmis läbitehtut meenutada.

Õpetajatel palutakse saata oma kirjalik tagasiside muuseumi haridusosakonda e-posti teel.

Järeltegevus

Õpetajale antakse programmis läbitehtud ülesannetega tööleht, mida saab hiljem täita ning seeläbi õpitut korrata ja kinnistada.